Nr 2. CZERWEN 1928 Rôk 1.

ŁEMKO

PISMO DLA NARODA.

WYCHODYT RAZ NA MISIAĆ.

Redakcija i Administracija w Krakowi, ulica Batorego L. 21. Konto czekowe P. K O. Nr. 407 105.	CINA 20 gr. Predpłata: rôczna 2 zł. piwrôczna 1 zł.

DO ILUSTRACJI.

Nasz obrazok predstawlat uroczystyj pochôd na Jordań w Rumunji. To śwato jest tam barz uroczysto obchodżene i bere w nim udił sam korol z radynom.

Na obrazku wydymo patrjarcha rumuńskoj prawosławnoj cerkwi i korola w towarystwi rodyny.

Położenie hospodarcze Łemkôwszczyny.

Jeszcze pred wojnom tiażko było na naszyj łemkôwskij zemi. Trudno było o pracu„ trudno było wyżyty preważnij czasty ludnosty po naszych sełach. Pracia na rili ne wyżywyt Łemka, bo i nit jej tu mnoho. Najwec jeszcze prynosyt hodôwla chudoby, cweczok, pracia w lisi pry wyrubi i zwôzci derewa, trocha także prynosyt domowyj promysł. imenni wyrabiat sia w dekotrych okołyciach predmety z derewa, drotu i inszy.

Ot to wsio, szto nam daje zarobok i wyżywłenie. A kto i toho tu ne ma, tot wandruje w dałekij świt. Jedni idut z tutejszyma wyrobamy prodawaty ich do Krakowa, Poznania, Warszawy i po wsich mistach Polszczy. Całyj tyżdeń tam prodajut towar a w sobotu wertajut do swoho seła, prywoziat trocha piniazyj za prodanyj towar, a w nedilu weczer znowa zaberajut kołotiżky, łyżky, łapky na myszy i inszy wyroby na nowu rozprodaż.

Inszy znowa pakowały swoji manatky i wyjiżdżały het za more do dałekoj Ameryky. Mnoho tam naszych Łemkôw pereneslo sia pred wojnom. Straszna nużda i bida wyhnała ich z chyży rodynnoj. Bałe teraz do Ameryky pôwnôcznoj ne wpuskajut emigrantôw z Europy prawe całkom, łem wsioho 6 tysiacz z całoj Polszczy na rôk. Narodu prybywat szto roku, a tu rili ne prybywat, łem jest tylo, szto predtom. W lisi znajde pracu tylo naroda, szto i dawni.

Prawda, że trocha Łemkôw i teraz emigruje do pôwnôcznoj Ameryky, a to do Kanady, do połudnewoj Brazylii, hde wpuskajut nas jeszcze bez żadnych pereszkod. Ałe koho stały na sto dolarôw na szyfkartu? Jak ich ne masz, to i ne wyjidesz. Jak tu otże pomoczy łemkôwskomu sełu?

Można tu mnoho zrobity. Treba pôdnesty rôlnyctwo tam, hde ono istniuje, sadôwnictwo, hodôwlu chudoby, no i promysł. To możemo zrobity samy pry pomoczy Riadu i wydiłôw powitowych. Ałe ponadto jeszcze wece może nam prynesty pomoczy Riad.

Otoż naszy hory stiahajut welke czysło pryjizdnych litnykôw z mista na lito i naszy kupeli w Krynyci, Rymanowi i inszi tysiaczy chorych. Treba stiahnuty jeszcze wece hostyj z mist do naszych sił na lito, bo ony dajut nam zarobity za mołoko, masło, jajcia no i za meszkanie. Treba łem pobudowaty wyhôdnijszy chyży, lipsze do ohy, a ony tu do nas pryjdut. A dali my zarabiame także wôd hostyj w kupelach, tam prodajeme im mołoko, jahody i z toho za obku ne jeden żyje całyj rôk. Naszy kupeli łemkôwsky mohut zmistyty kilka razy wece pryjizdnych a ony nam już zostawiut zarobok. Pôdnesenie zdrojôwnyctwa i litnyctwa oto dwa najważnijszi sposoby, jaky pôdnesut hospodarczo Łemkôwszczynu.

KOROL SERED BOLSZEWYKIW.

W podoroży po krajach Europy korol afgańskyj Amanulah kraju łeżaczoho dałeko w Azji zajichaw także do Polszczy pryjmowanyj barz serdeczni i z koroliwskymy honoramy. Z Warszawy pojichau ôn prez bolszewycku Rosju. I o dywo! Bolszewyky, kotri zabiły caria i carsku rodynu w 1917 roku, już w 1928 roku zminyły swoi hasła i prekonania pryjmuczy z koroliwskymy honoramy prejiżdżajuczoho tamtudy korola. Wszytko zminiat sia w świti, nawet bolszewycky hasła. Łem mała neprijemnôst spôtkała korola cikawoho na Roju. Oto zaraz za hranycom polskom, ałe już w Rosji zostau ôn całkom obkradżenyj. Zdaje sia otże, bude mau dost' toj cikawosty na rosyjski bolszewycki stosunky.

RENTA DLA INWALIDOW CYWILNYCH.

W jednim z numerôw gazetky „Ruska Prawda“ była zminka o tak zwanych inwalidach cywilnych. Sut nymy toti newoj-

skowi, a cywilni lude, kotri w czasi wojny prez władze wojskowi austryjsky zostały zabrani z pryczyn wojennych z domu, n. p. do obozu w Talerhofi, hde ponesły szkody na zdorowiu. Taki poszkodowani cywilni osoby możut także staraty sia o zaosmotrenie i pensju inwalidsku.

Bliższi objasnenia można dostaty w redakcji naszoj gazetky.

— o —

JAK MOŻNA ŻYTY BEZ RUK?

Ne jeden wysmiu by sia z toho jak można żyty wyhôdno takomu kalici, szto ne ma ruk. A jednak znajduje sia w Prazi w Czechach człowek, szto ôd urodżenia ne ma ruk, a zajmaje sia stolarstwom, a nawet pisze na maszyni, czoho ne każdyj potrafyt, szto ma ruky.

Człowek tot nazwyskom Francisz chodiu nawet do szkoły i tam nauczyu ho uczytel pisaty nohom, pak wziały ho do prytułku, no tam ne môh zostaty dołho i wystupiu. Po kotroms czasi nauczyu sia torhowli i założyu sobi sklepik. Pon waż musiu ôn czesto wyjiżdżaty w rôżni storony na zaprosenia uczytelôw, żeby daty ôdczyt, jak można doskonali żyty bez ruk i jak sobi dawaty radu, jeżeli kto ne ma naprykład łem jednoj ruky Widno z toho, że jak treba, to wszade i wse można sobi poradyty, łem treba pomyslyty.

BURIA NA ŁEMKOWSZCZYNI.

Koło Wysowoj szalila buria. Wichor wyrwau 100 derew pryd rożnych, pryczym doszczy znyszczyły zasiwy w 70 procentach.

Wuhol kaminnyj koło Jasła.

W seli Łegosz koło Jasła pry kopaniu kernyci parafyu gospodar tamtejszyj Jan Zawiecha na pokłady wuhla kaminnoho.

Byty może, że na Łemkôwskim Pôdkarpatiu znajduje sia wuhol w wece miscewosciach. Dałoby to naszomu hôrniakowy dobryj zarobok. i praciu w swoim kraju.

DO NASZYCH CZYTATELEJ.

Z tym czysłom bude „Łemko“ wychodiw raz na misiać. Ne możeme łem jednoho osiahnuty: w Krakowi nit piśma ruskoho i dlatoho „Łemka“ drukujeme polskyma bukwamy. Zapytujeme otże naszych szanownych czytaczôw, czy zhadżajut sia na take piśmo, bo jak bude koneczni potreba, to budemy sia staraty drukowaty „Łemka“ inde, chocby w Premyszli. Łaskawi wôdpowidy na totu sprawu i wszetky dopisy w sprawach łemkôwskych, prosime prysyłaty pôd adresom naszoj Redakcji.

REDAKCJA.

HROZA WOJNY W CHINACH.

Wôd kilkoch lit wede sia wojna domowa w Chinach. Jedna z partyj a to narodowa armja pobiła prychylnykôw bolszewyckoj Rosji i Japonji i zaniała prawe całyj kraj Pobite wojsko cofnuło sia, a Japonja zahorodyła dorohu jeho nastupowi i obsadyła wojskom Mandżurju.

Możływe, że ne dôjde do wojny z Japoniom, ałe ta w każdym razi szto raz wece usadowiat sia w Mandżurji. Japonja che opanowaty Schôdnu czast Sybiri i pewni ale stali prowadyt do toho ôd czasu pokonania Rosji w 1905 roku.

W sprawi zakazu sprowadżuwania pszenyci.

Riad nosyt sia z namirom zakazu prywozu pszenyci z zahranyci. W ostanich czasach barz welky transporty pszenyci prychodyły do Polszczy i cina jej pôdskoczyła barz w horu, tak że chlib i muka barz podorożały. Poneważ zapasy muky wystarczut nam do samych żniw, riad zdaje sia zaboronyt jeszcze pred żnywamy prywozu pszenyci.

Pohoda w czerwni jakoś sia poprawiła to i bude nadija na polipszenie sia urodża, ju. Łem ozymi zasiwy w wekszij czast propały wo wsich prawe powitach.

NOWYNY ZO SWITA.

Z bolszewyckoj Rosji.

Rosja podiłyła sia na kilka osôbnych republyk, jak Welka Rosja, Biła Ruś, Ukraina, Sybir, i t. d., ale wszystki zostajut pôd zariadom bolszewyckoho komitetu w Moskwi, tak że własťwo jest jeden riad. Ale jak z poczatku stremleno do rozdiłu Rosji, tak teraz łuczat pojedynczy kraji z noworotom do kupy. Do czoho dôjde, ne znaty, byty może, że nawet znesu istnenie osôbnych republyk a znowu nastane jednôst.

Biżenci z Łemkôwszczyny pozostały na prydiłenych sobi gruntach. Mało kto z nych pysze do rodyny w Polszczy i za swoju zemlu już preważno zabyły. Wsi prejszły na prawosławie, kotre jednak jest tam teraz preslidowane, tak jak wszystki religji.

JAKU WOJNU PRYHOTOWLAT NAM NIMCI.

Prypadkowo wybuch w misti Hamburgu, prez kotre prejiżdżat sia do Ameryky, zbirnyk gazu trojaczoho, tak zwanoho „fosgen“. Naslidstwa wybuchu były straszny. Kilkasot trupôw i rannych. Kto znajdowau sia nedałeko toho miscia i koho gaz dôtknuw, tot zadusyu sia i ne było ratunku. Derewa w tym miscy jakby spałeny. Wsio żytie zamerło a neszczastie byłoby jeszcze weksze, jakby ne doszcz, kotryj wtody spau na zemlu i prydusyu gaz do neji.

Gaz tot Nimci pryhotowuwały do nowoj wojny, jaku chcut wykłykaty, bo tamtoj było im jeszcze mało. Nimci to neszczastie wsioho świta. Znyszczyły ho już raz, chcut ho teraz do reszty znyszczyty. Szczo to bude za dyka wojna, kedy nepryjatelski samołety budut kydaty bomby z takym strasznym gazom, jak tot, szto wybuch w Hamburgu. Wynyszczat newynnych ludyj, bezboronni newisty i dity. Czyż świt ne ma rady na to nimecke zaslipłenie?

Z KRAJU.

Buri i doszczy w Polszczi.

Straszni buri i douhotrewały doszczy ponyszczyły zasiwy w mnoho powitach na Wołyniu i Poznańszczyni. Denede hrad pokryu zemlu na 10 centimetrôw. Zasiwy ozymi poterpiły i welku ich czasť preorały, a z reszty ne mnoho bude.

Jak w czerwni bude pohoda, to urodżaj sia poprawyt. Owoczôw zdaje sia nycz ne bude toho roku.

Zo Sojmu.

Riad podau projekt nowoho podatku i to wôd budynkôw i chat na seli i pôdwyżky podatku gruntowoho, a to na polipszenie płatni uriadnykôw. Sojm odnak wôdkynuw ti podatky selanski.

Zasud borytelej.

W Łucku na Wołyniu zasudżeno na ostri kary 136 komunistôw oskarżenych o protyderżawnu agitacju. Ani spokôjnych chłopôw wołyńskych ne pôdjudyły, a sami dôstały sia do kryminału. Ot jak kônczyt sia bolszewycka agitacja.

— o —

ZAWISZCZANIE NA 1928 rôk.

Piśmo amerykańske Łemkôw p. n „Lubow“ pomistiło dotepne zawiszczenia (testament) na 1928 r.

„W r. 1928 sprawdit sia wszytkô to, szczo ja tu napiszu“.

W tym roku ne urodyt sia żadna dityna, jak ne bude mała otca i matery.

Nikto sia ne ożenit, kto siá ne postarat persze o newistu.

Nikto ne perenese sia druhyj świt, kto w pered ne umre.

Kto ne bude robiw, nicz ne zarobit.

* * *

Wesełyj kutik.

— Znate kume, najwec cikawit mia astronomia (nauka o źwizdach)

— Dlaczoho ona tia tak cikawit, pewno że uczeni wyliczyły, kielo kilometrow jest wôd nas do soncia, kielo jest planet na nebi.

— E nie, kume mia cikawit najwec, zodkal uczony dowidały sia jak kotrij planeti na nazwisko.

Wydaje i odpow. Stefan Koss — Drukarnia Kresowa, Kraków.